

MICHAEL JOURDAN
FILOSOF OG REDAKTØR PÅ STOF

9 ikke-narkotika-politiske faktorer med beskyttende indflydelse:

Denne artikel bygger på bogen, *'The Swedish Drug Control System – an in-depth review and analysis'* af Tim Boekhout van Solinge, Amsterdam, 1997.

AF MICHAEL JOURDAN

Man kan lave lange lister af beskyttende faktorer på individniveau – ting, der beskytter det enkelte menneske mod at blive misbruger, og ting, der beskytter mod at det går helt galt, når det går galt. Man kan også lave lister over beskyttende faktorer på nationalt plan. Når Sverige er 'verdensmester' i lav prævalens kunne det skyldes andet og mere end narkotikapolitikken. Hvilke faktorer kunne spille forstyrrende ind i tolkningen af narkotikapolitikkens virkningsfuldhed? Hvis vi antager, at hvad der sker påvirkes af andet og mere end lovgivning og 'policy', kunne man eksempelvis inddrage følgende forhold:

1) BEFOLKNINGSTÆTHED OG BY/LAND

Narkotikaforhandling kræver en vis befolkningstæthed for at være ladsiggør- lig og profitabel.

Storbyer leverer en påkrævet anonymitet. Sverige er et meget stort land, og befolkningstætheden er blandt de laveste i Europa. Også urbaniseringsgraden er forholdsvis lav: en betydelig del af befolkningen bor på landet resulterende i en vis policy-uafhængig beskyttelse.

2) KOLONIHISTORIE

I mange lande har tidlige immigranter fra forhenværende kolonier – med tradition for brug af stoffer og med forbindelser til oprindelseslande – været impliceret i udbredelsen af stoffer. Sverige har ikke haft kolonier uden for Europa og har i store dele af det tyvende århundrede ikke haft immigranter i et omfang af betydning.

3) KONFORMITET OG SUBKULTURER

At bruge stoffer er en subkulturel aktivitet. Stofmisbrug er et brud med gængse normer. Sveriges befolkning er forholdsvis homogen og konformitet er en vigtig norm. 'Des mere ens vi er, des bedre'. I Sverige ses der ikke positivt på excentricitet, afvig og alternative selvmedicineringer.

4) PERIFÆR BELIGGENHED

Jo mere centralt et land ligger, jo hurtigere og stærkere kommer kulturelle omvæltninger til en.

Centralitet i forhold til de internationale handelsveje betyder også lettere smugling af illegale produkter. Sverige ligger på Europas periferi, hvilket udgør endnu en beskyttende faktor.

5) IMMIGRANTARBEJDERE

Mange lande har periodisk importeret arbejdskraft fra fjerne kulturer med anderledes rusmiddel traditioner. Sveri-

ges immigrantarbejdere er traditionelt kommet fra Finland. At et rigt land har kunnet hente sin arbejdskraft i et forholdsvis fattigt samfund tæt på, er en enestående situation.

6) VELFÆRDSSAMFUND

Jo mindre man har at miste, jo mere tillokkende kan stofferne være. Lighed har været en central værdi i udviklingen af den svenske velfærdsstat, som på mange fronter har sikret en enestående høj levestandard for flertallet af befolkningen, og dermed indirekte skabt et bolværk mod misbrug.

7) ARBEJDSLØSHED

Lediggang er roden til meget ondt. Indtil 1990'erne har Sverige været begyndt af en ekstraordinær god økonomi med en relativt lav arbejdsløshed til følge. Høj beskæftigelse har i lange perioder været endnu en virksom beskyttende faktor.

8) FOLKEHJEMMET OG UDSØDELSE

Fra 1936 og frem har Socialdemokratiet nærmest haft patent på regeringsmagten i Sverige. Programmet for den svenske velfærdsstat – 'folkhemmet' – er en unik konstruktion. Der er bred opbakning til at give staten en central beskytterrolle. Borgerne skal værnes mod alskan fare, nød og elendighed. Få lande – om nogle overhovedet – har magten til vugge-til-grav sikkerhedsnet.

9) ORGANISERING

I gennemsnit er hver svensker medlem af fire organisationer/bevægelser/foreninger, mens kun hver tiende svensker ikke er medlem af en 'folkrørelse'. Sverige er et meget velorganiseret land. Det betyder – alt andet lige – langt større mulighed for gennem frivilligt arbejde at støtte lokale initiativer og bestræbelser, end i lande med lavere organisationsgrad.